

Domovská stránka>Podanie na súd>Kde a ako>**Zákony ktorej krajiny platia?**

Zákony ktorej krajiny platia?

Bulharsko

1 Pramene platných noriem

1.1 Vnútroštátne normy

Základné ustanovenia bulharského medzinárodného práva súkromného obsahuje Zákonník medzinárodného práva súkromného (*Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo*) (KMCP). Hlavná zásada, podľa ktorej sa určuje právo rozhodné pre vzťahy v rámci súkromného práva s medzinárodným prvkom je, že takéto vzťahy upravuje právny poriadok štátu, s ktorým sa najužšie spájajú.

V súlade s ústavou sú ratifikované medzinárodné dohody súčasťou vnútroštátneho práva krajiny a sú nadradené pravidlám vyplývajúcim z vnútroštátnych právnych predpisov.

Kolízne normy, ktoré sa uplatňujú v občianskych konaniach, sa takisto nachádzajú v Občianskom súdnom poriadku (*Grazhdanski protsesualen kodeks, GPK*).

1.2 Mnohostranné medzinárodné dohovory

Pozri vyššie.

1.3 Hlavné dvojstranné dohovory

Pozri vyššie.

2 Uplatňovanie kolíznych noriem

2.1 Povinnosť sudcu uplatniť kolízne normy z vlastnej iniciatívy

Podľa článku 28 KMCP súd overuje medzinárodnú jurisdikciu z vlastného podnetu bez toho, aby o to účastníci konania museli požiadať. Proti rozhodnutiu, ktorým sa určuje existencia alebo neexistencia tejto jurisdikcie, je predmetom predbežného a kasačného odvolania. Súd musí poznať a uplatňovať kolízne normy.

Ak určovanie rozhodného práva závisí od klasifikácie základných prvkov alebo právneho vzťahu, tieto prvky alebo vzťahy sa klasifikujú podľa bulharského práva. Pri hodnotení klasifikácie musí súd zohľadniť medzinárodný prvok vo vzťahoch, ktoré sa urovnávajú.

2.2 Spätný odkaz

V bulharskom medzinárodnom práve súkromnom existuje a využíva sa doktrína spätného a ďalšieho odkazu. Odovzdanie bulharskému právnemu poriadku a prevedenie právnemu poriadku tretej krajiny je neprijateľné vzhľadom na:

1. právny stav právnických osôb a subjektov bez právnej subjektivity;
2. formálne požiadavky pre právne úkony;
3. voľbu rozhodného práva;
4. vyživovaciu povinnosť;
5. zmluvné vzťahy;
6. mimozmluvné vzťahy.

Podľa článku 40 ods. 3 KMPC sa v prípade, že sa prijme spätný a ďalší odkaz, uplatňuje sa bulharské hmotné právo, resp. hmotné právo tretej krajiny.

2.3 Zmena kolízneho kritéria

Ak podľa článku 27 KMPC existovali dôvody na medzinárodnú jurisdikciu, keď sa začalo konanie, táto jurisdikcia sa zachováva aj v prípade, že tieto dôvody v priebehu konania zaniknú. Ak medzinárodná jurisdikcia neexistovala v čase začatia konania, táto jurisdikcia vzniká, ak sa na to vyskytnú dôvody v priebehu konania.

Akákoľvek uplynulá zmena okolností, na základe ktorých sa určuje rozhodné právo, nemá spätnú účinnosť: článok 42 KMCP.

Ak sa zmení miesto majetku po tom, ako bolo preukázané alebo zaniklo vecné právo, rozhodné právo sa mení zodpovedajúcim spôsobom. Podľa článku 66 KMCP v prípade premiestnenia majetku nesmú byť práva nadobudnuté podľa práva štátu, v ktorom sa majetok predtým nachádzal, uplatňované tak, aby došlo k porušeniu práva štátu, do ktorého sa tento majetok premiestnil.

Podľa článku 93 ods. 4 KMCP zmluvné strany sa môžu kedykoľvek dohodnúť na práve, ktorému bude celá zmluva alebo jej časť podliehať, inom ako právo, ktoré predtým upravovalo dotknutú zmluvu.

2.4 Výnimky z obvyklého použitia kolíznych noriem

Zahraničné právne ustanovenia sa neuplatňujú jedine v tom prípade, že dôsledky ich uplatňovania sú zjavne nezlučiteľné s bulharským verejným poriadkom. Uplatňovaním kolíznych noriem uvedených v Zákonníku medzinárodného práva súkromného nie je dotknuté uplatňovanie kogentných právnych noriem bulharského práva, ktoré sa vzhľadom na ich predmet a účel musia uplatňovať bez ohľadu na prevedenie zahraničnému právu.

Súd môže zohľadňovať kogentné právne normy iného štátu, s ktorým je vzťah úzko spojený, v prípade, že tieto normy sa musia uplatňovať podľa práva štátu, ktorý ich stanovil, bez ohľadu na to, ktoré právo bolo určené ako rozhodné podľa kolíznych noriem zákonníka. Pri rozhodovaní o tom, či sa majú zohľadniť takéto osobitné kogentné právne normy, musí súd zohľadniť povahu týchto noriem a ich predmet a dôsledky ich uplatnenia alebo neuplatnenia. Bulharské súdy majú právomoc v žalobách podaných proti viacerým odporcom, ak existujú dôvody pre právomoc v súvislosti s týmito odporcami. Ak majú bulharské súdy právomoc v jednej zo žalôb podaných navrhovateľom, majú právomoc preskúmať aj zvyšné žaloby.

2.5 Zistenie obsahu cudzieho práva

Súd alebo iný orgán uplatňujúci právo zisťuje obsah cudzieho práva z vlastného podnetu. Súdom môže byť použité metódy ustanovené v medzinárodných dohodách, vyžiadať si informácie od ministerstva spravodlivosti alebo od iného orgánu a vyžiadať si posudky od znalcov a špecializovaných inštitúcií. Bez ohľadu na uvedené skutočnosti majú účastníci právo predložiť dokumenty preukazujúce obsah ustanovení cudzieho práva, na ktorých zakladajú svoj návrh alebo námietky, alebo inak pomôcť súdu alebo inému orgánu uplatniť právo. Súdom alebo iným orgánom uplatňujúcim právo môže nariadiť, aby účastníci pomohli pri zisťovaní obsahu cudzieho práva.

Cudzíe právo sa vykladá a uplatňuje tak, ako sa vykladá a uplatňuje v štáte, ktorý ho vytvoril.

Rozdelenie dôkazného bremena sa určuje podľa hmotného práva, ktoré upravuje dôsledky skutočnosti vyžadujúcej dôkaz.

Ak je jurisdikcia bulharských súdov stanovená na základe dohody medzi účastníkmi sporu, túto jurisdikciu možno preukázať aj bez takejto dohody, ak ju odporca výslovne alebo mlčky prijme prostredníctvom úkonov v samotnom spore.

Bulharské orgány presadzovania práva majú výlučnú právomoc na vynucovanie výkonu, ak má povinnosť, ktorá je predmetom takejto žaloby, plniť osoba s obvyklým pobytom v Bulharsku alebo ak sa predmet žaloby nachádza v Bulharsku.

3 Kolízne normy

3.1 Zmluvné záväzky a právne úkony

Túto oblasť upravuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I).

Bulharsko je takisto stranou dohovoru z roku 1980 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, [dohovor 80/934/EHS o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, otvorený na podpis v Ríme 19. júna 1980](#).

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Bulharské súdy majú právomoc v žalobách týkajúcich sa zmluvných vzťahov, ak má odporca obvyklé bydlisko, sídlo alebo hlavné miesto podnikania v Bulharsku, ak je navrhovateľ alebo žalobca bulharským štátnym príslušníkom alebo právnickou osobou registrovanou v Bulharsku a ak je miestom plnenia záväzku Bulharsko alebo má odporca hlavné miesto podnikania v Bulharsku.

Zmluvy upravuje právo zvolené stranami.

Ak nie je dohodnuté inak, predpokladá sa, že strany prijali ako uplatniteľné používanie, ktorého si sú vedomé alebo ktorého by si mali byť vedomé a ktoré je všeobecne známe v medzinárodnom obchode a bežne dodržiavané stranami pri zmluvách daného typu v konkrétnom dotknutom obchodnom odvetví.

Podľa vlastnej voľby si strany môžu zvoliť právo uplatniteľné pre celú zmluvu alebo len jej časť.

Ak je predmetom zmluvy vecné právo na nehnuteľný majetok, zmluva sa považuje za najužšie spätú so štátom, v ktorom sa nehnuteľný majetok nachádza. Uzavretie alebo materiálnu platnosť zmluvy alebo samostatného ustanovenia zmluvy upravuje právo štátu, ktoré sa uplatňuje na platnosť zmluvy. Zmluva je platná, ak spĺňa formálne požiadavky stanovené v práve rozhodnom pre zmluvu v súlade so zákonníkom medzinárodného práva súkromného alebo s právom štátu, v ktorom sa zmluva uzatvára. Právo upravujúce zmluvu sa ďalej uplatňuje v súlade s dokazovaním zmluvy v prípade, že toto právo obsahuje pravidlá, z ktorých vyplývajú právne domnienky, alebo iné ustanovenia týkajúce sa dôkazného bremena.

Bulharské súdy majú právomoc v žalobách podaných spotrebiteľom v prípade, ak má odporca obvyklé bydlisko, zákonné sídlo alebo hlavné miesto podnikania v Bulharsku, ak je navrhovateľ alebo žalobca bulharským štátnym príslušníkom alebo právnickou osobou registrovanou v Bulharsku a ak má obvyklé bydlisko v Bulharsku.

Ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného sa neuplatňujú na záväzky vyplývajúce zo zmenky, vlastnej zmenky a šeku.

3.2 Mimozmluvné záväzky

Túto oblasť upravuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II).

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Záväzky vyplývajúce z prečinu alebo trestného činu upravuje právo štátu, na ktorého území vznikla alebo môže vzniknúť priama škoda (*lex loci delicti commissi*). V prípade, že pôvodca prečinu alebo trestného činu a osoba, ktorá utrpela škodu, majú v čase, kedy vznikla škoda, obvyklé bydlisko alebo miesto podnikania v rovnakom štáte, uplatňuje sa právo tohto štátu.

Bez ohľadu na uvedené pravidlá platí, že ak z celkových okolností vyplýva, že prečin alebo trestný čin je zjavne užšie spojený s iným štátom, uplatňuje sa právo tohto iného štátu. Zjavne užšie spojenie sa môže zakladať na predchádzajúcom vzťahu medzi účastníkmi, ako je napríklad zmluva, ktorá je úzko spojená s daným prečinom alebo trestným činom.

Bulharské súdy majú právomoc v žalobách týkajúcich sa škody vzniknutej v dôsledku prečinu alebo trestného činu v prípade, ak má odporca obvyklé bydlisko, sídlo, ak navrhovateľ spĺňa rovnaké podmienky a ak bol čin súvisiaci so škodou spáchaný v Bulharsku alebo ak škoda vznikla v Bulharsku.

Ak vznikne škoda alebo existuje riziko spôsobenia škody chybným výrobkom, povinnosť náhrady upravuje právo štátu, v ktorom má osoba, ktorá utrpela škodu, obvyklé bydlisko.

Záväzky vyplývajúce z nekalej súťaže a obmedzenia hospodárskej súťaže upravuje právo štátu, na ktorého území sú alebo by mohli byť priamo a výrazne dotknuté záujmy konkurentov o vzťahy medzi nimi alebo kolektívne záujmy spotrebiteľov.

Záväzky vyplývajúce z porušenia práv týkajúcich sa osobnosti prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov a z porušenia práv týkajúcich sa ochrany osobných údajov upravuje v závislosti od preferencie osoby, ktorá utrpela škodu, právo štátu, v ktorom má táto osoba obvyklé bydlisko, alebo právo štátu, na ktorého území vznikla škoda, alebo právo štátu v mieste podnikania odporcu.

Záväzky vyplývajúce z poškodenia životného prostredia upravuje právo štátu, na ktorého území vznikla škoda.

Záväzky vyplývajúce z porušenia autorských práv, práv súvisiacich s autorským právom a priemyselných majetkových práv upravuje právo štátu, ktorý sa žiada o ochranu práva (*lex loci protectionis*).

Záväzky vyplývajúce z neoprávneného obohatenia upravuje právo štátu, v ktorom dôjde k obohateniu, s výnimkou toho, ak k neoprávnenému obohateniu dôjde v súvislosti s iným vzťahom medzi účastníkmi (napr. zmluva, ktorá sa úzko spája s neoprávneným obohatením).

Záväzky vyplývajúce z konania za iného bez oprávnenia upravuje právo štátu, v ktorom má dotknutý účastník v čase konania za iného obvyklé bydlisko alebo miesto podnikania. Ak sa záväzok vyplývajúci z konania za iného bez oprávnenia spája s ochranou fyzickej osoby alebo konkrétneho majetku, rozhodným právom je právo štátu, v ktorom sa osoba alebo majetok nachádzali v čase, keď došlo ku konaniu za iného bez oprávnenia. Ak z celkových okolností vyplýva, že konanie za iného bez oprávnenia je zjavne užšie spojené s iným štátom, uplatňuje sa právo tohto iného štátu.

Po tom, ako vznikne záväzok vyplývajúci z mimozmluvného vzťahu, účastníci môžu podriať tento záväzok právu podľa vlastnej voľby.

Právo rozhodné pre záväzky vyplývajúce z mimozmluvného vzťahu upravuje podmienky a rozsah zodpovednosti a osoby, ktoré sú zodpovedné na základe oslobodenia zo zodpovednosti a akýchkoľvek obmedzení a rozdelení zodpovednosti, opatrenia prijaté na zabezpečenie výkonu, druhy ujmy alebo škody, osoby s nárokom na náhradu osobne utrpenej ujmy alebo škody spôsobenej inou osobou, zodpovednosť za ujmu spôsobenú inou osobou, spôsoby, ktorými môže záväzok zaniknúť a dokazovanie záväzkov.

Rozhodné právo neupravuje zodpovednosť štátu a orgánov, ktoré sa riadia verejným právom, vrátane ich úradov a zástupcov za činy, ktoré vykonal v priebehu výkonu svojich právomocí.

Bez ohľadu na rozhodné právo je pri určovaní zodpovednosti potrebné zohľadniť pravidlá bezpečnosti a správania, ktoré platili na mieste a v čase spáchania činu súvisiaceho so škodou.

Právo osôb, ktoré utrpeli ujmu alebo škodu, podniknúť priame kroky proti poisťovateľovi osoby, o ktorej tvrdia, že je zodpovedná, upravuje právo rozhodné pre záväzok vyplývajúci z príslušného mimozmluvného vzťahu.

3.3 Osobný štatút, jeho aspekty týkajúce sa občianskeho štatútu (meno, bydlisko, spôsobilosť)

Spôsobilosť osoby na práva a povinnosti a uzatváranie právnych vzťahov upravuje vnútroštátne právo (*lex patriae*) (právo štátu, ktorého je daná osoba štátnym príslušníkom). Ak z práva rozhodného pre konkrétny vzťah vyplývajú osobitné podmienky, pokiaľ ide o spôsobilosť na práva a povinnosti, uplatňuje sa toto právo. Keď dve osoby prítomné na území rovnakého štátu uzatvoria zmluvu, podľa článku 50 ods. 2 KMCP osoba, ktorá je spôsobilá na práva

a povinnosti podľa práva tohto štátu, sa nemôže odvolávať na svoju nespôsobilosť podľa práva iného štátu s výnimkou prípadu, že si druhá strana bola vedomá tejto nespôsobilosti alebo si nebola vedomá tejto nespôsobilosti z dôvodu nedbalosti v čase uzavretia zmluvy. Ustanovenia odseku 2 sa neuplatňujú na žiadne transakcie v rodinných a dedičských vzťahoch ani na transakcie týkajúce sa vecných práv na nehnuteľný majetok nachádzajúci sa v inom štáte, ako je štát miesta vykonania transakcie.

Spôsobilosť osoby vykonávať činnosti obchodnej povahy bez registrácie právnickej osoby určuje právo štátu, kde sa osoba zaregistrovala ako obchodník. Ak sa nevyžaduje registrácia, uplatňuje sa právo štátu, v ktorom má osoba hlavné miesto podnikania.

Podľa článku 53 KMCP meno osoby a zmenu tohto mena upravuje vnútroštátne právo osoby. Účinok zmeny štátnej príslušnosti na meno určuje právo štátu, ktorého štátnu príslušnosť osoba získala. Ak táto osoba nemá štátnu príslušnosť, účinok zmeny jej obvyklého bydliska určuje právo štátu, v ktorom si osoba zriadila svoje nové obvyklé bydlisko.

Meno a jeho zmenu môže upravovať bulharské právo v prípade, že o to požiada osoba s obvyklým bydliskom v Bulharsku.

Bulharské súdy majú ďalej právomoc vo veciach týkajúcich sa zmeny alebo ochrany mena v prípade, že osoba je štátnym príslušníkom Bulharska alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku, vo veciach týkajúcich sa obmedzenia alebo zbavenia bulharských štátnych príslušníkov spôsobilosti vstupovať do právnych vzťahov a vo veciach týkajúcich sa zrušenia obmedzenia alebo zbavenia bulharských štátnych príslušníkov spôsobilosti vstupovať do právnych vzťahov, ustanoviť poručníctvo alebo opatrovníctvo, oznámiť neprítomnosť alebo úmrtie, ak je osoba umiestnená do poručníctva alebo opatrovníctva bulharského štátneho príslušníka alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku.

3.4 Vznik vzťahu rodič – dieťa vrátane adopcie

3.4.1 Vznik vzťahu rodič – dieťa

Bulharské súdy a iné orgány majú právomoc v konaniach, ktorých predmetom je vznik alebo napadnutie vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, ak má odporca obvyklé bydlisko v Bulharsku, ak je navrhovateľ alebo žalobca bulharským štátnym príslušníkom a ak je dieťa alebo rodič, ktorý je účastníkom, bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku. Táto právomoc sa ďalej uplatňuje na záležitosti týkajúce sa osobných a vecných vzťahov medzi rodičmi a deťmi a na osvojenie, anulovanie alebo zrušenie osvojenia v prípade, že osvojiteľ, osvojené dieťa alebo jeden z rodičov osvojeného dieťaťa je bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku.

Vznik vzťahu medzi rodičom a dieťaťom upravuje právo štátu, ktorého štátnu príslušnosť dieťa získalo v čase narodenia. Rovnaké právo sa uplatňuje na osobné vzťahy medzi rodičmi v čase narodenia. Spätný a ďalší odkaz na právo tretej krajiny sa povoľuje v prípade, ak toto právo pripúšťa vznik vzťahu medzi rodičom dieťaťa a dieťaťom.

3.4.2 Adopcia

Podmienky pre osvojenie upravuje právo štátu, ktorého štátnym príslušníkom je osvojiteľ (alebo osvojiteľia) a osvojené dieťa v čase podania žiadosti o osvojenie. Ak majú tieto osoby rôznu štátnu príslušnosť, uplatňuje sa vnútroštátne právo každej z osôb. V prípade, že je osvojené dieťa bulharským štátnym príslušníkom, je potrebné požiadať o súhlas ministerstva spravodlivosti. Podmienky a postup pre udelenie súhlasu na osvojenie osoby, ktorá je bulharským štátnym príslušníkom, cudzím štátnym príslušníkom sa stanovujú v nariadení ministerstva spravodlivosti. Ak je osvojené dieťa bulharským štátnym príslušníkom, osvojiteľ (či už bulharský, alebo cudzí štátny príslušník), ktorý má obvyklé bydlisko v inom štáte, musí takisto spĺňať podmienky pre osvojenie podľa práva tohto štátu. Účinok osvojenia upravuje spoločné vnútroštátne právo osvojiteľa a osvojeného dieťaťa. Ak osvojiteľ a osvojené dieťa majú rôznu štátnu príslušnosť, uplatňuje sa právo štátu, v ktorom majú spoločné obvyklé bydlisko.

Bulharské súdy majú právomoc v žalobách týkajúcich sa vyživovacej povinnosti okrem prípadu, ak má odporca obvyklé bydlisko v Bulharsku, ak je navrhovateľ alebo žalobca bulharským štátnym príslušníkom a ak má osoba oprávnená na poberanie výživného obvyklé bydlisko v Bulharsku.

Vyživovacie povinnosti upravuje právo štátu, v ktorom má osoba oprávnená na poberanie výživného obvyklé bydlisko s výnimkou prípadu, ak je vnútroštátne právo oprávnenej osoby pre ňu výhodnejšie. V takýchto prípadoch sa uplatňuje vnútroštátne právo osoby oprávnenej na poberanie výživného. Ak rozhodné právo nepripúšťa určenie výživného, uplatňuje sa bulharské právo.

3.5 Manželstvo, nemanželské páry, partnerstvá, rozvod, súdna rozluka, vyživovacia povinnosť

3.5.1 Manželstvo

Manželstvo v Bulharsku uzatvára matrikár, ak je jeden z budúcich manželov bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku.

Manželstvo medzi cudzími štátnymi príslušníkmi môže v Bulharsku uzavrieť konzulárny úradník alebo diplomatický zástupca štátu, z ktorého pochádzajú dotknutí cudzí štátni príslušníci, ak je to prípustné podľa práva tohto štátu. Bulharskí štátni príslušníci v zahraničí môžu uzatvoriť manželstvo pred príslušným úradom zahraničného štátu, ak je to prípustné podľa práva tohto štátu. Manželstvo medzi bulharskými štátnymi príslušníkmi môže uzavrieť konzulárny úradník alebo diplomatický zástupca, ak je to prípustné podľa práva prijímajúceho štátu. Manželstvo medzi bulharským a cudzím štátnym príslušníkom môže uzavrieť konzulárny úradník alebo diplomatický zástupca, ak je to prípustné podľa práva prijímajúceho štátu a vnútroštátneho práva cudzieho štátneho príslušníka. Manželské záležitosti podliehajú súdnej právomoci bulharských súdov, ak je jeden z manželov bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku. Formálne požiadavky týkajúce sa manželstva upravuje právo štátu uzavretia manželstva.

Hmotnoprávne požiadavky na vstup do manželstva upravuje pre každého z budúcich manželov právo štátu, ktorého štátnym príslušníkom bola osoba v čase uzavretia manželstva.

Pokiaľ bulharský štátny príslušník uzatvára manželstvo v zahraničí, oprávnenie uvedené v článku 6 ods. 2 zákona o rodine (*Semeen kodeks*) môže udeliť bulharský diplomatický zástupca alebo konzulárny úradník.

Ak je jeden z manželov bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku, manželstvo uzatvára bulharský matrikár a ak z rozhodného cudzieho vnútroštátneho práva vyplýva prekážka zabraňujúca uzavretiu manželstva, ktorá je podľa bulharského práva nezlučiteľná so slobodou uzatvárania manželstva, na túto prekážku sa neprihliada.

Cudzí štátny príslušník alebo osoba bez štátnej príslušnosti musí preukázať bulharskému matrikárovi, že jej vnútroštátne právo uznáva platnosť manželstva uzavretého cudzím kompetentným orgánom a že podľa jej vnútroštátneho práva neexistujú žiadne prekážky zabraňujúce uzavretiu manželstva.

3.5.2 Nemanželské páry a partnerstvá

Neexistujú osobitné kolízne normy.

3.5.3 Rozvod a súdna rozluka

Túto oblasť upravuje nariadenie Rady (EÚ) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku.

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Rozvod manželov s rovnakou cudzou štátnou príslušnosťou sa riadi právom štátu, ktorého boli štátnymi príslušníkmi v čase podania návrhu na rozvod.

Rozvod manželov s rozdielnymi cudzími štátnymi príslušnosťami sa riadi právom štátu, v ktorom mali miesto spoločného obvyklého pobytu v čase podania návrhu na rozvod. Ak manželia nemajú miesto spoločného obvyklého pobytu, použije sa bulharské právo.

Ak rozhodné cudzie právo nepripúšťa rozvod a jeden z manželov je bulharským štátnym príslušníkom alebo má obvyklé bydlisko v Bulharsku v čase podania návrhu na rozvod, uplatňuje sa bulharské právo.

3.5.4 Vyživovacia povinnosť

Túto oblasť upravuje nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti.

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Vyživovacie povinnosti upravuje právo štátu, v ktorom má osoba oprávnená na poberanie výživného obvyklé bydlisko s výnimkou prípadu, ak je vnútroštátne právo oprávnenej osoby pre ňu výhodnejšie. V takýchto prípadoch sa uplatňuje vnútroštátne právo osoby oprávnenej na poberanie výživného. Ak sú osoba oprávnená na poberanie výživného a osoba povinná platiť výživné štátnymi príslušníkmi rovnakého štátu a osoba povinná platiť výživné má obvyklé bydlisko v tomto štáte, uplatňuje sa spoločné vnútroštátne právo oboch osôb. Ak rozhodné právo nepripúšťa určenie výživného v uvedených situáciách, uplatňuje sa bulharské právo.

Ak vyživovacie povinnosti medzi bývalými manželmi vyplývajú z dôvodu anulovania manželstva alebo z dôvodu rozvodu, rozhodným právom je právo, ktoré sa uplatňuje pri rozvode alebo anulovaní manželstva.

Právo rozhodné pre vyživovaciu povinnosť určuje:

1. či možno požadovať výživné, v akej výške a kto ho môže požadovať;
2. kto môže požadovať výživné a v akej lehote;
3. či možno upraviť výživné a za akých podmienok;
4. dôvody zániku práva na poberanie výživného;
5. povinnosť náhrady osoby povinnej platiť výživné voči orgánu, ktorý platil výživné namiesto tejto povinnej osoby.

Pri určovaní výšky výživného je potrebné zohľadniť finančné možnosti osoby povinnej platiť výživné a skutočné potreby osoby oprávnenej na poberanie výživného, a to aj v prípade, ak sa v rozhodnom zahraničnom práve stanovuje inak.

Anulovanie manželstva upravuje právo, ktoré sa uplatňovalo na hmotnoprávne požiadavky na uzavretie manželstva.

Podrobnosti o anulovaní a rozvode sa nachádzajú v príslušných témach.

3.6 Majetkové vzťahy medzi manželmi

Súd, ktorý má právomoc v záležitostiach týkajúcich sa anulovania alebo rozvodu, má právomoc v záležitostiach týkajúcich sa osobných a vecných vzťahov medzi manželmi.

Na osobné vzťahy medzi manželmi sa uplatňuje ich spoločné vnútroštátne právo. Osobné vzťahy medzi manželmi, ktorí majú rôznu štátnu príslušnosť, upravuje právo štátu, v ktorom majú spoločné obvyklé bydlisko, alebo ak nemajú spoločné obvyklé bydlisko, právo štátu, s ktorým majú obaja manželia najužšie spojenie. Vecné vzťahy medzi manželmi upravuje právo rozhodné pre osobné vzťahy medzi nimi.

3.7 Závetý a dedičstvo

Túto oblasť upravuje nariadenie (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve.

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Bulharské súdy a iné úrady majú právomoc v žalobách týkajúcich sa dedenia v prípade, ak mal zosnulý v čase smrti obvyklé bydlisko v Bulharsku alebo bol bulharským štátnym príslušníkom alebo ak sa časť jeho majetku nachádzala v Bulharsku.

Dedenie hnuteľného majetku upravuje právo štátu, v ktorom mal zosnulý v čase smrti obvyklé bydlisko. Dedenie nehnuteľného majetku upravuje právo štátu, v ktorom sa majetok nachádza. Zosnulí volia právo štátu, ktorého štátnu príslušnosť mali v čase tejto voľby, ako právo upravujúce dedenie celého ich majetku. Voľba rozhodného práva nesmie ovplyvniť povinný dedičský podiel dedičov určený podľa uvedeného rozhodného práva.

Spôsobilosť osoby poručiť svoj majetok prostredníctvom závetu (spísaním a zrušením) upravuje rozhodné právo pre dedenie. Závet je formálne platný, ak je v súlade s právom štátu, v ktorom bol spísaný alebo ktorého štátnu príslušnosť má závetca v čase spísania závetu alebo v čase smrti alebo kde mal obvyklé bydlisko alebo kde sa nachádzal nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom závetu.

Právo rozhodné pre dedenie upravuje čas a miesto začatia dedičského konania, okruh a poradie dedičov, podiely dedičov, ich spôsobilosť dedič, prevzatie záväzkov zosnulého a ich rozdelenie medzi dedičov, prijatie a odmietnutie dedičstva, lehoty na prijatie dedičstva, poručiteľnú časť majetku a podmienky pre materiálnu platnosť závetu. V prípade, že podľa práva rozhodného pre dedičstvo neexistujú žiadni dediči, majetok nachádzajúci sa na území Bulharska pripadá Bulharskému štátu alebo obci.

3.8 Nehnuteľnosti

Túto oblasť upravuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júla 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I).

V prípade, že uvedené nariadenie nie je uplatniteľné, uplatňujú sa ustanovenia Zákonníka medzinárodného práva súkromného.

Záležitosti týkajúce sa nehnuteľného majetku nachádzajúceho sa mimo Bulharska, záležitosti týkajúce sa vymáhania alebo zábezpeky takéhoto majetku a záležitosti týkajúce sa prevodu alebo vzniku vecných práv na tento majetok podliehajú výlučnej súdnej právomoci bulharských súdov.

Držbu, vlastníctvo a iné vecné práva na hnuteľný a nehnuteľný majetok upravuje právo štátu, v ktorom sa majetok nachádza (*lex loci rei sitae*). Bez ohľadu na to, či je majetok hnuteľný alebo nehnuteľný, a na jeho druh určuje vecné práva rovnaké právo.

Nadobudnutie a zánik vecných práv a práv držby upravuje právo štátu, v ktorom sa majetok nachádzal v čase, keď bol vykonaný úkon alebo keď sa vyskytli okolnosti opodstatňujúce nadobudnutie alebo zánik.

Nadobudnutie, prevod a zánik vecných práv v dopravných prostriedkoch upravuje právo vlajky plavidla, právo štátu, v ktorom je lietadlo registrované alebo právo štátu, v ktorom má prevádzkovateľ železničného vozového parku a pozemných motorových vozidiel miesto podnikania.

3.9 Platobná neschopnosť

Túto oblasť upravuje nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 a od 26. júna 2017 nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní.

Pozri platobnú neschopnosť.

Užitočné webové sídla:

<https://www.justice.government.bg>

<http://www.vss.justice.bg>

<http://www.vks.bg/>

<http://www.vss.justice.bg/page/view/1397>

Posledná aktualizácia: 07/04/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.